

هفته‌نامه تحولات انرژی (۳۲)

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۳۲۷۶

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

آبان‌ماه ۱۳۹۲

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱..... قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی.....
- ۲..... توقیف نفتکش ایرانی از سوی چین .....
- ۴..... ترکیه همچنان خریدار نفت خام ایران .....
- ۵..... چین به دنبال افزایش ۷۰ درصدی واردات نفت خام از عراق .....
- ۶..... امیدواری ایران برای افزایش صادرات نفت خام به ژاپن .....
- ۷..... ضرورت تنوع‌بخشی به سبد انرژی کشور .....
- ۸..... حلقه گمشده صادرات برق ایران به روسیه کجاست؟.....
- ۹..... تولید برق از گاز غیرمتعارف در عربستان .....

هفته‌نامه تحولات انرژی (۳۲)

قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

(به‌روز شده ۲۵ اکتبر ۲۰۱۳، ۱۳۹۲/۸/۳)

عنوان	قیمت	بازار
نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)	۹۷/۸۵	نایمکس
نفت خام عمان (دلار در بشکه)	۱۰۵/۴۰	بورس دویی
نفت خام برنت (دلار در بشکه)	۱۰۶/۹۳	بورس لندن
نفت خام برنت موعدار (دلار در بشکه)	۱۰۹/۴۷	تک‌محموله
نفت خام دویی (دلار در بشکه)	۱۰۷/۵۰	تک‌محموله
نفت حرارتی (سنت در لیتر)	۷۶	نایمکس
بنزین (سنت در لیتر)	۶۶	نایمکس
گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)	۱۳	نایمکس
گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)	۳۹	انگلستان (ICE)

مأخذ: سایت‌های Platt's, NYMEX, ICE DME, and Bloomberg

قیمت روزانه سبد اوپک (دلار به ازای هر بشکه)

متوسط روزانه سبد اوپک	
قیمت	تاریخ (اکتبر ۲۰۱۳)
۱۰۵/۵۷	۲۴
۱۰۶/۳۴	۲۳
۱۰۶/۷۷	۲۲
۱۰۶/۷۶	۲۱
۱۰۶/۵۴	۱۸

مأخذ: سایت اوپک.

توقیف نفتکش ایرانی از سوی چین^۱

پس از توافق نفتی تهران - پیونگ یانگ به منظور صادرات نفت خام و میعانات گازی به این کشور آسیایی، دولت چین، نفتکش حامل محموله نفتی ایران (میعانات گازی) به کره شمالی را به دلایل نامشخص توقیف کرد.

به گزارش روزنامه ژاپنی آساهی شینبوم، منابع چینی اعلام کردند: چین نفتکش ایرانی که به مقصد کره شمالی در حرکت بود را توقیف کرده است.

این محموله بخشی از قرارداد و توافق دولت پیونگ یانگ با تهران در زمینه واردات ۵۰۰ هزار تن میعانات گازی و نفت خام سبک است که کره شمالی برای تنوع بخشی به منابع نفتی خود به امضا رسانده بود. این توافق با همکاری یکی از بزرگترین شرکت‌های نفتی و دولتی چین حاصل شده بود. روزنامه ژاپنی نوشت:

۱. خبرگزاری مهر.

به نظر می‌رسد ایران در موارد متعددی تانکرهایی که به نام کشور ثالثی ثبت شده‌اند را ارسال کرده است، اما مقامات چینی هنگامی که به نزدیکی ساحل چین در دریای زرد رسیدند، دستور توقف آنها را دادند. کشتی‌ها سپس به بندر دالیان (استان لیونینگ) و کینگدائو (استان شاندونگ) فرستاده شدند. منابع از باقی ماندن میعانات گازی در این بنادر خبر دادند. چین ۲ میلیون دلار (حدود ۱۹۶ میلیون یورو) برای هزینه ذخیره‌سازی آنها از کره شمالی درخواست کرده است. «آساهی شینبوم» به نقل از منابع دیپلماتیک آگاه درباره روابط چین و کره شمالی مدعی شد: «هنگامی که چین متوجه شد کره شمالی در حال وابسته شدن به نفت ایران است، این کشور از اهرم‌های فشار متفاوتی برای حفظ نفوذ خود بر کره شمالی استفاده کرده است». براساس قرارداد کره شمالی و ایران، پیونگ یانگ هزینه میعانات را به ایران پرداخت می‌کرد، اما پیش از آن باید به یک شرکت نفتی دولتی چینی ارسال می‌شد. یک کارشناس صنعت نفت گفت: «چون کره شمالی از پالایشگاه‌های پیشرفته‌ای برخوردار نیست، مجبور است از چین بخواهد که میعانات را پالایش کند». در حالی که ارسال میعانات و دیگر محصولات نفتی برای مصارف حیاتی از تحریم‌های اقتصادی سازمان ملل علیه کره شمالی مستثنا شده است، مشخص نیست براساس چه دلایل قانونی، چین اقدام فوق را انجام داده است. رستم قاسمی، وزیر نفت سابق ایران اردیبهشت ماه سال جاری در جمع خبرنگاران پس از مذاکره با «پی هوک» وزیر نفت کره شمالی گفته بود: دولت پیونگ یانگ پیشنهادی مبنی بر واردات نفت از ایران مطرح کرده است که ایران هم از این پیشنهاد نفتی استقبال می‌کند. این عضو کابینه دولت دهم با اعلام اینکه مذاکرات برای فروش نفت به کره شمالی آغاز شده است، تصریح

کرده بود: در صورت توافق نهایی دو طرف، امکان صادرات نفت خام به این کشور آسیایی وجود دارد.

کره شمالی در ردیف یکی از کشورهای بدهکار نفتی به ایران قرار دارد حتی پیش‌تر مذاکراتی با کره شمالی به‌منظور تأمین منابع مالی میدان نفتی ماهشهر به‌منظور بازپرداخت منابع مالی نفتی معوق انجام شده بود اما هیچ‌گاه قراردادی بین دو کشور امضا نشد. مذاکره نفتی وزیران نفت ایران و کره شمالی اردیبهشت‌ماه سال جاری پشت درهای بسته و بدون حضور خبرنگاران انجام شده بود.

ترکیه همچنان خریدار نفت خام ایران^۱

وزیر نفت ترکیه اعلام کرد کشور متبوعش قصد دارد حجم واردات نفت خام خود از ایران را در سطح فعلی حفظ کند. به گفته تانر بیلدیز، درحال حاضر ترکیه ۵ میلیون تن در سال، معادل ۱۰۰ هزار بشکه در روز از انواع نفت خام ایران را برداشت می‌کند. وی تصریح کرد: کاهش حجم خرید نفت خام از ایران بر امنیت عرضه انرژی ترکیه تأثیرگذار بوده و بر روند رشد اقتصادی این کشور تأثیر منفی خواهد گذاشت. بیلدیز در ادامه سخنان خود به دیگر منابع عرضه نفت خام به ترکیه اشاره کرد و گفت: در شرایط کنونی عراق بزرگ‌ترین صادرکننده نفت به این کشور است. طی ماه آوریل، روزانه بیش از ۱۱۴ هزار بشکه از انواع نفت خام عراق به مقصد ترکیه بارگیری شده است، درحالی که حجم واردات نفت خام ترکیه از ایران در این دوره

به دلیل تحریم‌های یک‌جانبه غرب روزانه ۱۱۳ هزار و ۷۲۸ بشکه در روز بوده است. قابل ذکر است، رکورد واردات نفت خام ترکیه از ایران طی سال ۲۰۱۳ در ماه ژانویه و با رقم ۱۴۶ هزار و ۹۶۶ بشکه در روز به ثبت رسیده است.

چین به دنبال افزایش ۷۰ درصدی واردات نفت خام از عراق^۱

معاون نخست وزیر عراق اعلام کرد؛ چین به دنبال افزایش خرید نفت خام خود از کشور عراق به دوسوم میزان فعلی است. عراق در حال برداشتن قدم‌های بیشتر در رقابت با عربستان در تصاحب سهم بازارهای آسیایی است.

عراق با فراهم آوردن منابع کلیدی خود، به مصرف‌کنندگان، گزینه اضافه دیگری در کنار نام عربستان به عنوان صادرکننده جایگزین ارائه می‌کند.

حسین الشهرستانی، معاون نخست‌وزیر عراق در بخش انرژی با اشاره به کمتر شدن فاصله صادرات نفت خام این کشور به چین در رقابت با عربستان گفت: چین به دنبال واردات نفت خام ۸۵۰ هزار بشکه‌ای در روز از این کشور در سال آینده است.

عربستان در ۸ ماه اول امسال روزانه ۱/۰۸ میلیون بشکه نفت خام به چین صادر کرده است، در حالی که بغداد اکنون دارای قرارداد سالیانه فروش ۵۰۰ هزار بشکه‌ای در روز به این کشور است.

الشهرستانی پیش‌تر در کنگره جهانی انرژی در کره جنوبی گفته بود: عراق در حال برنامه‌ریزی برای بالا بردن ظرفیت صادرات خود به ۴ میلیون بشکه در روز است.

وی افزود: کشور عراق ۲/۵ میلیون بشکه در روز نفت صادر می‌کند که ۶۰ درصد از این میزان به آسیا، ۲۰ درصد به آمریکا و بقیه به اروپا صادر می‌شود. او همچنین گفت: ظرفیت ذخیره‌سازی کل عراق اخیراً به بیش از ۷ میلیون بشکه افزایش یافته است. تولید نفت خام عراق در حال حاضر به سقف ۳/۳ میلیون بشکه در روز می‌رسد و ممکن است به مرز ۳/۵ میلیون بشکه در روز تا پایان سال میلادی جاری افزایش یابد.

امیدواری ایران برای افزایش صادرات نفت خام به ژاپن^۱

عباس عراقچی، معاون وزیر امور خارجه ایران در حاشیه مذاکرات ایران و گروه ۵+۱ در ژنو به روزنامه ژاپنی یومیوری شیمبون گفت: ما امیدواریم صادرات نفت خام تهران به توکیو افزایش یابد و این شرایط، اقتصاد ایران را که سال‌ها تحریم به آن آسیب رسانده است، توسعه دهد.

عراقچی در گفتگوهای هسته‌ای با مقام‌های ارشد انگلیس، چین، فرانسه، آلمان، روسیه و آمریکا در ژنو، مذاکره‌کننده ارشد هیئت ایرانی بود.

عراقچی که از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۱ سفیر ایران در ژاپن بوده، امیدوار است توسعه روابط میان تهران و توکیو به احیای اقتصاد ایران کمک کند. وی تصریح کرد که لغو تحریم‌های یک‌جانبه علیه ایران برای تهران و توکیو سودآور خواهد بود.

ایران در سال ۲۰۱۲ میلادی پنجمین صادرکننده بزرگ نفت خام به ژاپن بوده است؛ با این حال در پی تحریم‌های اقتصادی آمریکا علیه ایران، صادرات روزانه نفت خام ایران به ژاپن از ۵۶۰ هزار بشکه در سال ۲۰۰۶ به ۱۲۰ هزار بشکه در ماه ژوئن

سال جاری میلادی کاهش یافته است.

صادرات نفت خام حدود نیمی از کل درآمدهای دولت ایران را تشکیل می‌دهد؛ عراقچی امیدوار است برای کمک به بهبود وضعیت مالی ایران، به سرعت افت صادرات نفت خام ایران به ژاپن احیا شود. وی درباره توسعه انرژی هسته‌ای ایران با بیان اینکه تهران در نظر دارد همانند ژاپن باشد، بر ایده ترویج استفاده از انرژی هسته‌ای برای اهداف صلح‌آمیز تأکید کرد.

بنا بر اعلام وزات امور خارجه ایران، فومیو کیشیدا، وزیر امور خارجه ژاپن قرار است آبان‌ماه به ایران سفر کند.

ضرورت تنوع‌بخشی به سبد انرژی کشور^۱

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با تأکید بر اینکه مجلس شورای اسلامی سقفی برای توسعه گازرسانی در کشور تعیین کند، گفت: توسعه گازرسانی همان‌طور که در قانون تصریح شده از سوی این شرکت ادامه دارد.

حمیدرضا عراقی با اشاره به اینکه باید سبد انرژی کشور متنوع شود، اظهار داشت: برای این کار سعی می‌شود با سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت تعامل‌های مطلوبی ایجاد و صرفه‌جویی انرژی انجام شود.

وی با اعلام اینکه شدت مصرف انرژی در کشور بسیار بالاست، این میزان را ۱/۶۷ تن دانست و گفت: در سطح کشور اعم از بخش‌های دولتی و خصوصی، با

تعیین تعرفه، فرهنگ‌سازی و ازسوی دیگر استفاده از فناوری‌های روز دنیا در تمام بخش‌ها، ذخیره انرژی به اندازه توسعه فازهای پارس جنوبی، ایجاد و توسعه خطوط انتقال، باید مهم قلمداد شود.

معاون وزیر نفت در امور گاز با بیان توانمندی‌های شرکت‌های داخلی در توسعه صنایع گاز اظهار کرد: در بخش خطوط انتقال گاز، در بخش‌های طراحی، اجرا، آموزش و نگهداری، بهره‌برداری و تولید اقلام گازرسانی، توانایی صدور خدمات فنی وجود دارد و امید همکاری با کشورهای همسایه در این خصوص وجود دارد.

عراقی با اعلام اینکه شرکت‌های گاز استانی، پیمانکاران، سازندگان و مشاوران طراحی در زمینه صدور خدمات فنی حرفه‌ای شده‌اند، افزود: در آینده نه چندان دور خدمات فنی در این بخش‌ها صادر می‌شود.

عراقی با تأکید بر اینکه توان بالقوه و اراده برای صدور خدمات فنی در شرکت ملی گاز ایران وجود دارد، اظهار داشت: در صورتی که خط لوله صادرات گاز ایران به پاکستان اجرایی شود، این کشور می‌تواند یکی از گزینه‌ها برای صدور خدمات فنی در بخش‌های یاد شده باشد.

حلقه گمشده صادرات برق ایران به روسیه کجاست؟^۱

با تکمیل خطوط انتقال برق در ایران و همچنین اعلام آمادگی روسیه برای تبادل انرژی از مرزهای آذربایجان، خط انتقال ۳۰۰ کیلوولت در مسیر روسیه - آذربایجان،

تنها شکاف صادرات برق ایران به روسیه است.

درحالی که چندسالی است تبادل انرژی الکتریکی بین ایران و روسیه در برنامه دولت‌های دو کشور قرار دارد، توافقات ضمنی به تکمیل زیرساخت‌های اجرای این تجارت منطقه‌ای انرژی در خاک دو کشور انجامیده است.

تاکنون در خاک ایران خطوط انتقال برای پوشش ظرفیت این تبادل انرژی تا مرزهای شمال غربی کشور تکمیل شده و در خاک روسیه نیز امکان تبادل انرژی از مرز آذربایجان از نظر سخت‌افزاری به‌وجود آمده است.

به دلیل هم‌مرز نبودن دو کشور، تبادل انرژی بین ایران و روسیه باید از خاک کشوری ثالث صورت گیرد که با توجه به جغرافیای منطقه، کشور آذربایجان بهترین گزینه برای این کار است.

به‌منظور سنکرون کامل شبکه برق بین ایران، آذربایجان و روسیه باید ساخت خط انتقال ۳۰۰ کیلوولت در مسیر روسیه - آذربایجان اجرایی شود که می‌توان از این خط انتقال به‌عنوان تنها شکاف سخت‌افزاری موجود در این تجارت منطقه‌ای انرژی نام برد.

حمید چیت‌چیان، وزیر نیرو پیش‌تر از در دست اقدام بودن اتصال شبکه برق ایران به روسیه و آغاز تبادلات انرژی با این کشور خبر داده بود.

تولید برق از گاز غیرمتعارف در عربستان^۱

مدیرعامل شرکت نفتی آرامکو عربستان گفت: این شرکت آماده است با سرمایه‌گذاری ۴ میلیارد دلاری از گاز غیرمتعارف (گاز شیل) برای تولید هزاران

مگاوات برق مصرفی و صنعتی استفاده کند.

شرکت آرامکو عربستان با همکاری آمریکا برای تولید گاز غیرمتعارف این کشور آماده است، تا برای فعالیت نیروگاه برق «عملاق» که در شمال عربستان قرار دارد، همکاری کند.

این همکاری می‌تواند زمینه گسترده‌ای برای صادرات بیشتر نفت‌های سودآور هم باشد. عربستان کشف این منبع گازی غیرمتعارف را فرصتی برای رونق گاز شیل خود با الهام گرفتن از منابع گازی آمریکا می‌داند.

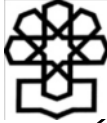
این مقام مسئول نفتی عربستان یادآور شد: این منابع گازی غیرمتعارف می‌تواند ما را که از بزرگ‌ترین واردکنندگان گاز جهان هستیم، متحول سازد و به کشوری دارای این منبع تبدیل کند. بعد از دو سال از سرگیری برنامه گاز شیل در شمال عربستان ما این آمادگی را داریم، تا برای توسعه نیروگاه برق و تولید هزاران مگاوات برق مصرفی و صنعتی از این گاز استفاده کنیم. ما این آمادگی را داریم تا برای کمتر از چند سال، از گاز غیرمتعارف (شیل) و انواع مختلف آن برای مصرف خود بهره‌مند شویم.

عربستان با سرمایه‌گذاری در بخش گاز شیل می‌تواند از آن، به‌عنوان به‌کارگیری در اقتصاد داخلی و صادرات غیرنفتی بهره‌مند شود.

شرکت آرامکو به‌عنوان بزرگ‌ترین شرکت نفتی جهان تجربه زیادی درخصوص منابع نفتی دارد و آزمایش‌هایی برای مناطق سه‌گانه عربستان در (شمال، شمال غربی، جنوب) که دارای گاز شیل هستند، انجام داده است.

گاز مصرفی نیروگاه برق جازان از ظرفیت پالایشگاهی استفاده می شود که تولید نفت آن روزانه ۴۰۰ هزار بشکه است. این شرکت پروژه خود را تا اواخر سال ۲۰۱۶ و اوایل سال ۲۰۱۷ تکمیل می کند. ۶ ماه تأخیر به دلیل تهیه منابع صنعتی و ۱۲ ماه تأخیر به دلیل آمادگی زیرساخت ها خواهد بود. این شرکت با بودجه و سرمایه ای ده ساله تلاش می کند در ده سال دیگر سرمایه ۴ میلیارد دلاری خود را به ۱۰ میلیارد دلار ارتقا دهد.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۲۷۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: هفته‌نامه تحولات انرژی (۳۲)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)
تهیه و تدوین‌کنندگان: زهرا جعفری، مجتبی درویش‌توانگر
ناظران علمی: هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی
مقتضی: حسین امیری‌خامکانی (عضو کمیسیون انرژی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۸/۷